

පරිසර හිතකාමී වෙමු

එදා අප පාසලේ සියලු දෙනාට ම ප්‍රීතිමත් දවසක්. ලෝක පරිසර දිනය යෙදී තිබුණෙන්, පාසල් විෂය බාහිර ක්‍රියාකාරකම් යෙදී තිබුණෙන් එක ම දවසක. එනිසා අපට එදා ක්‍රියාකාරකම් රාශියක් යෙදී තිබුණා. අපි ඒ හැම ක්‍රියාකාරකමක් ම ඉතාමත් සතුටින් ඉටු කළා. අප පන්තියේ ළමයින්ට වනයක අසිරිය නැරඹීමට යෑමට තිබුණේ එදයි. අපි උදය වරුවේ කුඩා වනරොදක් බැලීමට ගියා. එදා තමයි අප දැනගත්තේ වනාන්තරේ ඇතට පේනවට වඩා ලස්සන බව. ඒ වනාන්තරය ඇතුළත හොඳින් ගමන් කළ හැකි බව; බොහෝ ලස්සන කුරුල්ලන් ඒ ගස් උඩ ගි ගයමින් ගෙඩි, මල් ආදිය බුදිමින් සතුටින් සිටින බව; ඒ විතරක් නොවේ අපා දෙපා සිව්පා බහුපා බොහෝ සතුන් ඒ ගස් යට නිදහසේ තම ජීවිතය ගතකරන බව. ඒ සියල්ලේ අසිරිය විදිමින් දිවා කාලයේ වූවත් අපට දැඩි උණුසුමක් හෝ වෙහෙසක් නොදැනී ම ඒ සුන්දර අත්දැකීම විඳ ගැනීමට හැකියාව ලැබුණා.

එම වාරිකාව නිමවා අපි සියලු දෙනා පැමිණියේ පාසල වෙත. ඉන් පසු ව සෑම පන්තියක් ම නියෝජනය වන පරිදි පාසල් වත්තේ ගසක් බැගින් රෝපණය කරනු ලැබුවා. එම සෑම ගසකට ම ජලය හා පොහොර දමා රැක ගැනීමට ඒ ඒ පන්තියේ ළමයින්ට බාර කෙරුණා. ඉන් අනතුරුව ලෝක පරිසර දිනය නිමිත්තෙන් සංවිධානය කර තිබූ දේශනයට අපට සහභාගි වීමට තිබුණා. එම දේශනයට යන විට පැනක්, පොතක් රැගෙන යෑමට නියම වූයේ එහි වැදගත් දේ සටහන් කර ලිපියක් සකස් කිරීමට අවශ්‍ය නිසයි. අප දේශනය අවසානයේ පරිසරයේ ඇති වැදගත්කම ගැන බොහෝ දේ ඉගෙන ගත්තා. කණ්ඩායම් හැඳි පසු දින අප එම කරුණු මෙසේ පෙළගැස්සුවා.

පරිසරය යනු කුමක් ද?

අප අවට ඇති වටපිටාව පරිසරය ලෙස සරල ව හැඳින්විය හැකි ය. එය ජීවී පරිසරය හා අජීවී පරිසරය ලෙස වර්ග කළ හැකි ය. මිනිසා මෙන් ම සතා සිවුපාවුන් ද පරිසර ජීවීහු වෙති. නොමැරුණ ගස් වැල් ආදිය ද ජීවී පරිසරයට අයත් වෙයි. ඒ අනුව සවිඤ්ඤාණක හෙවත් සිත් ඇති මිනිසා ඇතුළු සත්ත්වයෝ ද අවිඤ්ඤාණක හෙවත් සිත් නැති ගස්වැල් ආදිය ද පරිසරයේ කොටස්කරුවෝ වෙති.

අජීවී පරිසරය පණ නැති වස්තූන්ගෙන් සමන්විත ය. හිරු, සඳු, අහස, මහපොළොව, කඳුහෙල්, අවිව, වැස්ස, සුළඟ, ජලය ඊට අයත් ය. සත්ත්වයා උපන් මොහොතේ ගන්නා හුස්ම ටික මෙන් ම පොඩි දරුවා නිදන තොටිල්ලත් පරිසරයේ කොටස් ය. අප මියගිය පසු දේහය මිහිදත් කෙරෙන්නේ පරිසරයේම කොටස් ලෙසිනි.

පරිසරය හා බුදුදහම

පරිසරයේ රැකවරණය ගැන, පරිසරය ආරක්ෂා කිරීම ගැන අද ලෝකයේ ම මිනිස්සු සාකච්ඡා කරති; සම්මන්ත්‍රණ පවත්වති; නොයෙක් නීති රීති අණපනත් පණවති. ඒ අප පරිසරය ආරක්ෂා කර ගත යුතු නිසා ය. ලෝකයේ මිනිසුන් හා ජනාවාස වර්ධනය වුව ද ඒ හා සමගාමී ව පරිසරය වර්ධනය වන්නේ නොවේ. මිනිසකුට විශාල ගසක් කැපීමට යන්නේ සුළු වේලාවක් වුව ද එවැනි ගසක් වර්ධනය වීමට වසර ගණනාවක් ගත වේ.

එනිසා පරිසරයේ ඇති සම්පත් සීමිත බවත් මිනිසාගේ අවශ්‍යතා අසීමිත බවත් දැනගෙන කටයුතු කළ යුතු ය. පරිසරය සුරැකීම පිළිබඳ බොහෝ දේ අපට බුදුදහම තුළින් දැකගත හැකි වෙයි.

ජලය

ජලය යනු අප සැමට හිමි ස්වාභාවික සම්පතකි. ජල සම්පත රැක ගැනීම අප සතු පරම යුතුකමක් වෙයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ හික්ෂුන් වහන්සේලාට ජලය පරිහරණය කිරීම පිළිබඳ විනය නීති පවා පනවා ඇත. අප පරිහරණය කරන ජලයට කෙළ ගැසීම, මල මුත්‍රා කිරීම, වමනය කිරීම ආදිය නොකළ යුතු ය. එසේ ම හික්ෂුන් වහන්සේ ජලය පානය කිරීමේ දී පෙරා පානය කළ යුතු ය. ඒ සඳහා පෙරහන්කඩක් නිර්දේශ කරන ලදී. අප ද ජලය ආරක්ෂා කළ යුතු ය. ජලයට කැලිකසල දැමීම හෝ අපවිත්‍ර දෑ දැමීම නොකළ යුතු ය. අපට ඇති මේ ජලය සම්පතක් ලෙස අරපිරිමැස්මෙන් පරිහරණය කළ යුතු ය. ජල දූෂණය වැළැක්විය යුතු සේ ම ජල නාස්තිය ද අප නො කළ යුතු ය.

වාතය

තුරුලතා මෙන් ම සත්ත්ව ප්‍රජාව ද වාතය ආශ්වාස ප්‍රස්වාස කිරීමෙන් ජීවත් වන බව ප්‍රකට ය. ඒ ලබාගන්නා හුස්ම පොදු පවිත්‍ර වීම ඉතා වැදගත් වේ. අප සමාජයේ බොහෝ අය සිදු කරන ක්‍රියා නිසා දැන හෝ නොදැන වායු දූෂණය සිදු වේ. අද කාර්මික දියුණුව නිසා ද බොහෝ යන්ත්‍ර සූත්‍ර මෙන් ම රථවාහන මගින් පිටවන දුම නිසා ද පරිසරයේ ඇති වායුව දූෂණය වේ. කැලෑ ගිනිතැබීම මෙන් ම අපද්‍රව්‍ය ගිනි දල්වීම නිසා ද වායු දූෂණය සිදු වේ. පරිසරයට මුදාහරින කැලිකසල නිසා ද පරිසරයේ ඇති වායුව දූෂණය වේ. වායු දූෂණය නිසා ශ්වසන ආබාධ පවා ඇති වේ. ඉතා පිරිසිදු සුළං පොදක පහසු ලැබීමට නම් අප අපේ වායු දූෂණය වළක්වා ගැනීමට ක්‍රියා කළ යුතු වේ.

තුරුලතා

බුදුරජාණන් වහන්සේ සිදුහත් කුමාරයා ලෙසින් උපත ලැබුවේ සල්මල් උයනක දී ය. බුද්ධත්වයට පත් වූයේ ද ඇසතු බෝ රුකක් යට දී ය. පිරිනිවන් පෑවේ ද උපවත්තන නම් සල් උයනේ දී ය. බොහෝ ධර්ම දේශනා පැවැත්වූයේ ද පරිසරය ඇසුරු කරමිනි. බොහෝ හික්ෂුන් වහන්සේලා තමාගේ විමුක්ති මාර්ගය සෙවීම පිණිස ආරණ්‍ය, ගස් සෙවණ ඇසුරු කළ බව අපට පෙනේ. පරිසරය ආරක්ෂා කිරීම පිණිස බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් හික්ෂුන් වහන්සේලාට විනය නීති පවා පනවා ඇත.

දිනක් එක්තරා දේවතාවෙක් බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙත පැමිණ ප්‍රශ්නයක් ඇසුවේ ය. “කවරකුට නම් දිවා රාත්‍රී පින් වැඩේ ද? කවරෙක් නම් සුගතියට යන් ද?” එයට පිළිතුරු දුන් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළේ, “යමෙක් මල් පලතුරු උයන් වවන්තේ ද, ස්වාභාවික වනාන්තර වවන්තේ ද, ඒදඬු, පාලම්, පැන්හල්, පොකුණු තනාදෙයි ද, ඔවුනට දිවා රෑ පින් වැඩේ. දහැම් ව වසන සිල්වත් වූ ඔවුහු සුගතිගාමී වෙති” යනුවෙනි.

වෘක්ෂලතා නොමැති ව අපට ජීවත් විය නොහැකි ය. අපට ප්‍රධාන වශයෙන් ආහාර ලබා දෙන්නේ මෙම කුරුලතා මගිනි. අපට අවශ්‍ය බොහෝ සම්පත් ලැබෙන්නේ මෙම වෘක්ෂලතා නිසයි. අප වාඩි වී සිටින පුටුව, ලියන මේසය, නිදන ඇඳ, සෙවණ දෙන වහලය, පොත් තබන අල්මාරිය ආදී මෙකී නොකී බොහෝ දේ නිපදවන්නේ දැවයෙනි. අප පරිසරයට මුදාහරින කාබන් ඩයොක්සයිඩ් වායුව ලබාගෙන අපට ජීවත් වීමට අවශ්‍ය කරන ඔක්සිජන් වායුව ලබා දෙන්නෝ ද මෙම කුරුලතාවෝ ය. අප හැමට අපේ අවශ්‍යතා සඳහා ගස් අවශ්‍ය වේ. එහෙත් අප පරිසරයේ තිබෙන ගස් වැල් සියල්ල කපා විනාශ නොකළ යුතු ය. අපට හැකි තරම් පරිසරය ආරක්ෂා කිරීමටත්, හැකි සෑම අවස්ථාවක ම ඉඩ කඩ ඇති සෑම තැනක ම ගසක් රෝපණය කිරීමටත් උනන්දු විය යුතු ය. එසේ ක්‍රියා නොකළහොත් අපට පරිසරයෙන් ම දඬුවම් හිමි වේ. පරිසරයේ ඇති ගස්කොළන් කපා දමා වනාන්තර විනාශ කළ විට පස සේදී ගොස් නිසරු වේ. ජල උල්පත් සිදී යයි. නාය යෑම් වැනි ස්වාභාවික විපත් ඇති වේ. පරිසරයේ සිසිලස නොමැති ව ගොස් වියළි ස්වභාවයක් ඇති වේ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ද උපසපත් හික්ෂුන් වහන්සේලාට තණකොළ ගස පවා ආරක්ෂා කරන ලෙසට උපදෙස් ලබා දුන් සේක. ඒ පරිසරයේ ඇති වැදගත්කම නිසා ය. තමන් වහන්සේ බුද්ධත්වය ලබා දෙවන සතියේ දී ජය ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේ දෙස සතියක් ඇසිපිය නොහෙලා බලා සිටිමින් අනිමිස ලෝචන පූජාවෙන් පෙත්වා දුන්නේ ද පරිසරයේ ඇති වැදගත්කමයි. අපි සෑම අපේ පරිසරය රැක ගැනීමට ක්‍රියා කරමු; පරිසරය දූෂණය කරන අය දැනුවත් කොට ඔවුන් ද එයින් මුදවා ගැනීමට ක්‍රියා කරමු. ඒ මගින් අපට හෙට දින යහපත් පරිසරයක හිමිකරුවන් වීමට හැකි වනු ඇත.

සාරාංශය

ගසක් කපා හෙළන මිනිසාට පවා එම ගස බිමට වැටෙන තුරු ම සෙවණ ලබාදෙයි. අප අවට පරිසරයේ සියලු ම සම්පත් මිනිසාගේ යහපත පිණිස ම හේතු වේ. අප පරිසරය රැක ගැනීමට ක්‍රියා කළ යුතු ය. පරිසර විනාශය වනාහි අපගේ විනාශයයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ අපට පරිසරය පිළිබඳ බොහෝ වටිනා දේශනා සිදුකර ඇති අතර අප ඒවා ආදර්ශයට ගත යුතු ය. අපි අපේ පරිසරය සුන්දර මෙන් ම සුවදායී එකක් බවට පත්කර ගනිමු.

ක්‍රියාකාරකම

1. පරිසරය යනු කුමක් ද යි පැහැදිලි කරන්න.
2. පරිසර දූෂණය තුළින් මතුවන ගැටලු මොනවා ද යි කෙටි විස්තරයක් ලියන්න.

පැවරුම

ස්වාභාවික පරිසරයක පිහිටි ආරණ්‍ය සේනාසනයක් නැරඹීමට අධ්‍යාපන වාරිකාවක් සංවිධානය කරන්න.